

Ἦδη κατὰ τὸ 1916 ὁ ἀείμνηστος ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΗΣ ἐσημείωσε τὴν ὑπαρξιν ψηφιδωτοῦ δαπέδου κατὰ τὴν σημερινὴν θέσιν Πόρον, ἥτοι κατὰ τὸν ἰσθμὸν τὸν συνδέοντα τὴν στερεὰν πρὸς τὴν νησίδα τῆς Σπιναλόγγας. Τὸ δάπεδον τοῦτο εἶχεν ἀποκαλυφθῆ ἀπὸ τοῦ 1897-98 ὑπὸ Γάλλων ναυτῶν, κατεχόντων τότε τὸ μέρος τοῦτο μετὰ τοῦ γειτονικοῦ ἐνετικοῦ φρουρίου.

Ἐπιφανείᾳ τῆς ἐπιφάνειας τοῦ δαπέδου καλύπτεται ὑπὸ διακοσμητικῶν θεμάτων κατανεμομένων εἰς πολλὰ διάχωρα, τρία τῶν ὁποίων περιλαμβάνουσι καὶ ἐπιγραφάς, ἀναγραφούσας τὸ ὄνομα τοῦ σχετικοῦ δωρητοῦ καὶ τὸ ποσὸν ὅπερ οὗτος διέθεσε. Τὰς ἐπιγραφὰς ταύτας ἀντέγραψεν ὁ ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΗΣ καὶ ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ Ἄρχ. Δελτίον τοῦ 1919 (παράρτ. σ. 12) χωρὶς ὅμως νὰ παράσῃ οὔτε εἰκόνας οὔτε περιγραφὴν τῶν ψηφιδωτῶν παραστάσεων. Ἐπισκεφθεὶς τὸ μέρος ἐφέτος διεπίστωσα, ὅτι τὸ δάπεδον ἀπετέλει τὸ μέσον κλίτος παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς, τῆς ὁποίας τὰ ὑπόλοιπα μέρη ἦσαν κατακεχωσμένα· ἐπειδὴ δὲ πρὸς ἀνασκαφὴν τῶν ἀπρηεῖτο ἀπαλλοτριώσις τῶν κτημάτων, ἀνέβαλον τὴν ἀνασκαφὴν μέχρις ὅτου συντελεσθῆ ἡ ἀπαλλοτριώσις, περιορίσθη δὲ μόνον εἰς τὴν μελέτην τοῦ πάλαι ἀποκαλυφθέντος ψηφιδωτοῦ.

Ἐκ τῶν ἀπαρτιζόντων τὸ δάπεδον διαχώρων, ἅτινα, σημειωτέον, δὲν εἶναι πάντα συντεθειμένα ἐν ὀργανικῇ πρὸς ἄλληλα σχέσει, ἄλλα μὲν κοσμοῦνται δι' ἀπλῶν γεωμετρικῶν σχεδίων, ὡς π.χ. ἐκ ζατρικοειδῶν (πίν. 136α δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ), ἄλλα δὲ πληροῦνται διὰ κύκλων ἐγγεγραμμένων ἐντὸς τετραγώνων. Οἱ κύκλοι οὗτοι πληροῦνται ἐσωτερικῶς ἄλλοι μὲν διὰ φολίδων (πίν. 134α), ἄλλοι διὰ κυματιστοῦ βλαστοῦ πέριξ ἀκτινωτοῦ ἐξαφύλλου ρόδακος (εἰκ. 134β), ἄλλοι δὲ πάλιν—καὶ δὴ οἱ πλησιέστεροι πρὸς τὸ ἱερόν—εἰκονίζουσιν ἐντὸς αὐτῶν τοὺς συμβολικοὺς ἰχθυῖς, ἥτοι μεγάλους δελφίνας καὶ μικρότερα ὀψάρια πληροῦντα τὰ πέριξ τῶν δελφίνων κενά (πίν. 135α β). Ἐν δὲ τοῦλάχιστον διάχωρον ἐκοσμεῖτο καὶ διὰ πτηνῶν μεταξὺ κληματῶν ἥτοι παγωνίου—τοῦ ὁποίου σώζεται μόνον ἡ οὐρά (πίν. 136α κάτω ἀριστερᾶ) καὶ παρ' αὐτὸ πτηναρίου πατοῦντος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐπιγραφάς, αὗται ἄλλοτε καταλαμβάνουσιν ἰδιαίτερον στενόμηκες διάχωρον (πίν. 136β), ἄλλοτε δὲ μίαν πλευρὰν τοῦ πλαισίου τοῦ διαχώρου (πίν. 135β). Δυστυχῶς ἀφ' ὅτου ἀνέγνωσε ταύτας ὁ Ξανθουδίδης

ἔχουσί τινες ἐξ αὐτῶν ἀρκούντως φθαρῆ· διὰ τοῦτο μεταφέρω ἐνταῦθα τὴν πληρεστέραν ἀνάγνωσιν τοῦ ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΟΥ ἔχουσαν οὕτω:

Ἐπιγραφή Α: (πίν. 135β)

ΗΛΙΟΔΩΡΟΣ ΥΠΕΡ ΣΩΤΗ
ΡΙΑΣ ΕΑΥΤΟΥ ΕΔΩΚΕΝ ΣΙΜΙCΙΟΝ

Ἐπιγρ. Β: (πίν. 136β)

ΘΕΟ|ΔΟΥΛΟΣ | ΥΠΕΡ ΣΩ|ΤΗΡΙΑCΕ
ΑΥΤΟΥ ΕΔ|ΩΚΕΝ CΙ|ΜΙCΙΟΝ ΕΝ

Ἐπιγρ. Γ: ΧΡΙCΤΕ | ΒΟΗΘΙ | ΤΩ ΔΟΥΛΩ | CΟΥ ΕΠΙΦΑΝΙ

Ἐπιγρ. Δ: (λίαν ἐφθαρμένη)

ΑΝΤ[ώνιος] ΥΠΕΡ ΣΩΤΗΡΙΑC ΕΑΥΤΟΥ Κ/
ΠΑΝΤΟC ΤΟΥ [οἴκου] ΑΥ[τοῦ] Ἐ|ΔΩΚ[εν]
CΙΜΙCΙΟΝ ΕΝ

Ὡς δὲ παρατηρεῖ ὁ Ξανθουδίδης τὸ σιμίσιον (semissis) εἶναι τὸ ἥμισυ τοῦ βυζαντινοῦ χρυσοῦ νομίσματος.

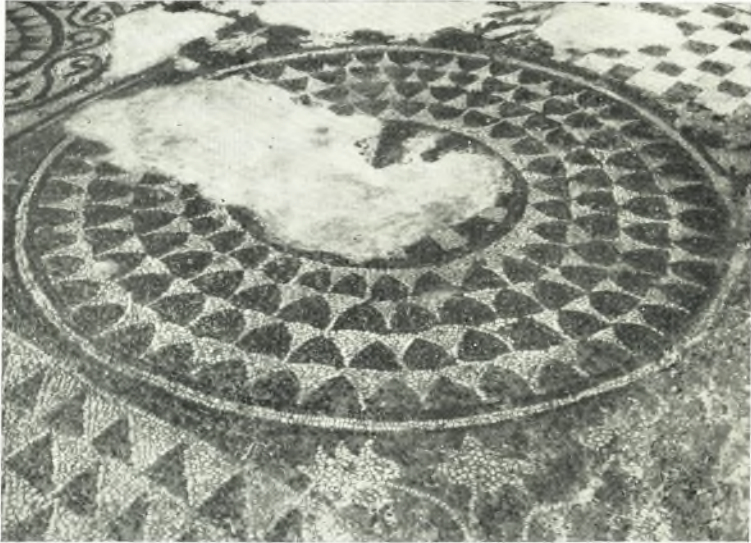
Ὁ ἀρχαῖος Ὀλοῦς— τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα διετήρησε τὸ σημερινὸν χωρίον Ἐλούντα— διετηρεῖτο καὶ κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνας καὶ περαιοτέρω κατὰ τὴν πρώτην βυζαντινὴν περίοδον τῆς Κρήτης, ἔχων καὶ ἰδίαν ἐπισκοπὴν, ἣν ἀναγράφει ὁ Συνέκδημος τοῦ Ιεροκλεοῦς¹, ὑπὸ τὸν τίτλον ἌλυγγοC (κατὰ παραφθορὰν τοῦ Ὀλοῦντος) ὧC καὶ αἱ Notitiae Episcoporum².

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟC Κ. ΟΡΛΑΝΔΟC

Υ. Γ. Πληροφοροῦμαι ἐσχάτως ὅτι τὴν βασιλικὴν ταύτην ἐδημοσίευσεν ὁ κ. VAN EFFENTERRE δὲν ἔλαβον ὁμως σχετικὸν ἀνάτυπον τοῦ δημοσιεύματος τούτου.

¹ ἘκδοσιC A. Burckhardt, 1893, σ. 11 ἀρ. 649, s. Ἐκδ. Honigmann, τ. 650, s.

² VIII 222, IX 141.

α. Διακοσμητικὸν θέμα ψηφιδωτοῦ δαπέδου τῆς βασιλικῆς Ὀλοῦντος.

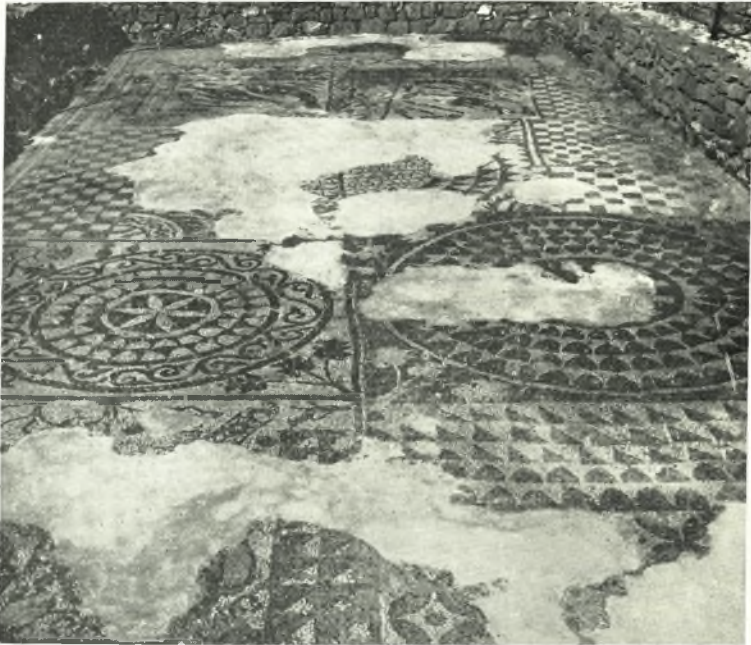
β. Διακοσμητικὸν θέμα ψηφιδωτοῦ δαπέδου τῆς βασιλικῆς Ὀλοῦντος.

α. Ψηφιδωτὸν διάχωρον μετὰ παραστάσεως ἰχθύων τῆς βασιλικῆς Ὀλοῦντος.

β. Ψηφιδωτὸν διάχωρον μετὰ παραστάσεως ἰχθύων καὶ ἐπιγραφῆς τῆς βασιλικῆς Ὀλοῦντος.
Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
18/05/2024 14:11:25 EEST - 18.218.160.239

α. Γενική ἄποψις τοῦ ψηφιδωτοῦ δαπέδου τοῦ μέσου κλίτους τῆς βασιλικῆς Ὀλοῦντος.

β. Ψηφιδωτὴ ἐπιγραφὴ δωρητοῦ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ μέσου κλίτους τῆς βασιλικῆς Ὀλοῦντος.